

Személyes kérdésben

Irta: BALÁSY ANTAL

Az alábbi cikkben Balásy Antal részletesen megmagyarázza, hogy mi indította a "Független Magyarországért" mozgalom intézőbizottságából való kilépésre. Bár Balásy nem zárkózott el a szabad magyar mozgalom újjászervezésére irányuló tárgyalásoktól és e sorok írásakor minden remény meg van arra, hogy, mint a baloldal képviselője, Balásy Antal tagja lesz az újjászervezett intézőbizottságnak, "Személyes kérdésben" című cikkét annál is inkább aktuálisnak tartjuk leközölni, mert ez a cikk minden félreértést, vagy félremagyarázást eloszlatva, igaz valójában mutatja meg ennek a magyar diplomatának felfogását. Erőteltjes cáfolata ez a cikk azoknak a rágalmaknak, amiket a kommunisták szórtak Balásy Antal felé, amikor azt hitték, hogy esetleg ő kerül a szabad magyar mozgalom élére. Félreérhetetlenül leszzegezi ebben a cikkben Balásy Antal, hogy ugyanakkor, amikor jobb- és baloldallal egyaránt kész együttműködni az Atlantic Charter pontjainak megvalósítása érdekében, s keresni óhajtja a Magyarországgal szomszédos népek megértését és barátságát, ez az együttműködési készsége nem vonatkozik azokra, akik bármilyen szépen és demokratikusan hangzó jelszavak alatt is, de titkos imperialista célokat szolgálnak. (A Szerk.)

Az elmúlt néhány hónap folyamán több újságcikkben foglalkoztam a mai idők különböző problémáival és olvasóimnak tiszta képet igyekeztem adni arról, hogy a háború által erjedésbe hozott szociális forradalom és totális átértékelés korszakában meggyőződéseim engem hová helyeznek és hogy úgy politikai, mint ideológiai kérdésekben miként gondolkozom. Ezen cikkek visszhangja arra bátorít, hogy hasonló nyíltsággal beszéljek azokról az előzményekről, melyek engem múlt év szeptemberében az Eckhardt-mozgalom támogatására, a közelmúltban pedig nevezett bizottságból való kilépésre készítettek.

Mindenekelőtt meg szeretném említeni, hogy a szabad mozgalmak iránt bizonyos lelki készség és predesztináltság áll fenn mindazoknál, akik politikai, vagy emberi integritásukat csak úgy tudják megővni, hogy követve meggyőződésüket, elszakítanak minden szálát azon államhatalommal, mely nézetük szerint vétkes politikai utakat követ.

Ez a szakítás az egyénben egy elkerülhetetlen lelki visszahatást vált ki, ami őt arra ösztökéli, hogy minél szélesebb körben hirdesse népe igazát és hogy saját népe felé is leszögezze politikai hitvallását és így reményt adjon az otthonlevőknek, hogy szabadban élő véreik aktíve is küzdenek az elnyomók ellen. De ezen tulmenőleg természetes az is, hogy az erők tömörítése nélkül alig lehetséges előkészíteni azt az utat, mely hivatva lenne a vétkes kormánytól egyszerű felszabaduló népet elvezetni az új, demokratikus világ ujjaépítésének műhelyéhez.

A talaj tehát ugy szubjektíve, mint tárgyi elgondolások alapján alkalmas volt arra, hogy érdekekkel és várakozással figyeljek fel, amikor Eckhardt terveiről értesültem. Politikai multjának tehertételeivel tisztában voltam, mint mindenki, aki, ha távolból is, figyelemmel kísérte a magyar közéletet az elmúlt negyedszázad folyamán.

Élő kapocs a demokráciák és a magyar nép között

Örültem, hogy szabad földre érkezett a magyar parlament egy ismeretes egyénisége és meg voltam győződve, hogy ő több hatással fogja ügyünket szolgálhatni, mint más külföldön élő magyar, aki egy szabadmozgalom szempontjából tekintetbe jöhetett volna: nevezetesen magamfajta új emberek, vagy sullyal bíró politikai tényezők ugyan, de akik már negyedszázadja elszakadtak a magyar közélet porondjáról.

E felfogásomban megerősített az, hogy az antitézis drámai erejénél fogva éppen Eckhardt sikrasszállása a roosevelti demokrácia fog átütő hatást gyakorolni a magyar közvélemény széles rétegeire.

Reméltem azt, hogy egy hidat, egy élő kapcsolatot fogunk építhetni a demokratikus szabadságharc és a magyar nép között, mely hidnak kettős hivatása lett volna; hogy egyrészt általunk képviselje a demokratikus világközvélemény előtt a magyar nép szabadság-aspirációit, másrészt a magyar nép előtt interpretálja a fascistaellenes világmozgalmat politikai és szociális célkitűzéseit. Ha ez a remény valóra vált volna, akkor és csakis

akkor, tudtunk volna olyan Hitler-ellenes hatást gyakorolni a magyar népre, ami pozitív is elősegítette volna a demokráciák ügyét, mert nélkülözvén a harcban való fegyveres részvétel előfeltételeit, más mód rendelkezésünkre nem állhatott.

Ebben a vonatkozásban meg akarom említeni azt a minden demokratikus hitvallásnál ékeesebben szóló hirt, mely a minap látott napvilágot az amerikai sajtóban és amely széleskörű náci-ellenes megmozdulásról beszél a magyar hadseregben. Ezekben a hírekben látjuk jelentkezni azon erkölcsi erőket, amelyek halálmegvetéssel keresik a lehetőséget meggyőződésük nyilvánítására és bátor önfeláldozásuk olyan, hogy felfigyel rájuk az egész világ. Meg vagyok győződve arról, hogy a magyar nép ellenállásának ezen jelenségei fokozódnának és fokozódva történelmi jelentőségű tényezővé fejlődnének, ha a külföldi magyarság — és itt nemcsak az Egyesült Államokban lévő magyarokra gondolok — egy polgárt, és munkást, keresztényt és zsidót, szegényt és gazdagot, jobb- és baloldalt magába ölelő bizottságban lenne tömörülve és ennek üzenetét vinné a messzeható rövidhullám Magyarország felé. Csak úgy tudnók ellensúlyozni azt a kedvenc német propagandát, mely szerint a demokráciák győzelme esetén a magyarok egy orosz-cseh-bolsi imperializmus rabságába fognak esni, tehát minden magyarnak kötelessége, hogy Hitler oltárán áldozzon.

Ezeket a célokat az eddigi helyzetben elérni nem lehet. Nem látom azt sem, hogy a mulasztások az eddigi keretekben miként lennének helyrehozhatók és bevallom, hogy a súlyos hiányérzet hatását régóta érzem.

Hiányérzet pedig nem engedi a felelősségben való további osztozkodást. Így elhatároztam, hogy szerény munkásságomat függetlenül minden kötöttségtől és szabadon szolgálom a demokrácia és a magyar nép felzabeditásának kettős, de azonos ügyét.

A demokráciák hódító ereje

Az emberi haladásnak nézetem szerint, szerint más utja, mint a demokrácia, nincs. Ha Hitler győz, vegetálni igen, de a szó nemes értelmében élni lehetséges nem lesz. Legyünk tehát fehér, vagy feketebőrűek, beszéljünk magyarul, vagy bármi más nyelven, az egyetemes emberi jövő szempontjából mindent el kell követnünk, hogy biztosítsuk a demokráciák győzelmét. Különösen fontosnak tartom, hogy ezt most, a háború jelenlegi komoly helyzetében szögezzük le, amikor az ellenség nyilván minden erejét latba veti, hogy versenyt futva az idővel, kioroszakolja a háború kedvező kimenetelét. Számomra élet és szolgálat csak ott lehet, ahol az emberi szabadság, méltóság, boldogság és béke ígérete harcol.

Mindez benne foglaltatik ha talán nem is végleges és precíz formában, a demokráciák világprogramjában. Én hiszek és bízom az Egyesült Államok univerzális politikai és társadalmi alapelveiben és nincs kétségem aziránt, hogy egy jobb jövőért küzdő emberiség ezekben fogja megtalálni eszményeinek gyakorlati igazolását. Ez a program fogja meghozni azt az új világot, melynek pillérei lesznek a társadalmi igazság, a jólét, a béke, a szabadság. Én bízom Roosevelt és Churchill felfogásának nemességében és népeik elhatározottságában, hogy ezen elveknek érvényt szerezzenek. De bízom mindegyiknél a demokrácia inherens hódító erejében, mert ma már csak a vak nem látja, hogy a demokráciák képviselik a békét és az emberiség szörnyű tragédiáit az imperialista örültek zuditják a szenvedő milliók fejére.

Hiszem, hogy a magyarság számára kizárólag a demokratikus elvek hozhatják meg a szociális megújodás és szomszédi béke új korszakát. Ebben a munkában mindazok, akik szabad levegőt szívnak, egyformán jogosultak résztvenni, sőt ez kötelességük, de részvételük nem lehet esempészet

a hatalom felé, a magyar nép önkormányzati jogának kisajátítása felé.

Közös tragédia áldozatai

Parancsoló szükség, hogy a magyarság külföldi önkéntes képviselői keressék a

szomszédos államokkal való jóviszony megteremtésének minden lehetőségét. A magyar, épp úgy, mint Középeurópa többi népe, egy közös tragédiának esett áldozatául, tehát meg kell hogy találja a közös menekvés útját. Kitűnően fejezi ki ezt a gondolatot Kosanovicch jugoszláv miniszter egy nyilatkozata, melyben azt mondja, hogy nem a kis nemzetek civódásai okozták ezt a háborút. A náciizmus és fascizmus csinálta azt. A demokráciák győzelmé után, írja, Európát új mintára kell átszervezni, az egészséges demokrácia mintájára.

Kosanovich szavai az igazság szavai; azt várja, hogy a középeurópai népek szabad képviselői együtt fognak működni a demokratikus bázisok megteremtése érdekében. E jugoszláv politikus minden szavát magamévá teszem.

Magától értetődik, hogy kölcsönös jogtisztelet és bizalom, valamint a demokratikus szellemnek állandó szem előtt tartása nélkül efféle kooperáció eredményes nem lehet. Aki imperialista eszmékkel telítve fogja a légkört ismét mérgezni akarni, nemcsak a saját, de az összes érdekelt népek átkát fogja magáévá tenni és a várva-várt kölcsönös biztonság helyett a kölcsönös bizonytalanság magvát fogja elhinteni.

Mindennél természetesebb, hogy ha demokráciát hirdetünk és áldásait reméljük, úgy a tisztogatást otthon kell kezdeni. A magyar nép szociális megújodása és gazdasági újjáalapozása nélkül egy új, békés és megértő Középeurópát elképzelni nem tudok. Nézetem szerint tehát Középeurópa demokratizálódásának problémája nem választható el a magyarországi demokrácia kérdésétől; a magam részéről azt tartom, hogy a magyar gazdasági és társadalmi vi-

szonyokat gyökeresen meg kell reformálni; állampolgár és állampolgár között sem faji, sem vallási, sem nyelvi okokból különbséget tenni nem szabad, egy szóval: egy mindent átfogó demokratizmus kell hogy elfoglalja az eddigi igazságtalanságoktól hemzsegő állapot helyét; aki ezt nem osztja, annak véleményem szerint nincs helye ott, ahol Roosevelt és Wallace filozófiáját akarják megvalósítani.

Magyarország kettős fogságban

Magyarország ma kettős fogságban él: egyrészt Hitler agressziójának áldozata, másrészt azon rendszer uralmát szenvedti, mely a demokratikus eljárás kikapcsolásával került felszínre. Senki sem állíthatja tehát becsülettel azt, hogy a magyar nép felelős az ország politikájáért; a nép igazi lelke és lelkülete a demokrácia győzelme nélkül nem tud kifejezésre és érvényre jutni, vagyis fogságából is csak a demokrácia mentheti meg. (Ez természetesen azt is jelenti, hogy úgy a demokráciát, mint a magyar nép jobb jövőjét elárulja az, aki átmenteni akarja a holnapra a mai rendszert, vagy annak exponenseit.

Szolgálni akarom tehát a magyar ügyet: változatlan hűséggel, de teljesebb függetlenséggel. Hajlandó vagyok együtt dolgozni bárkivel, aki az alapvető kérdésekben úgy érez, mint én; mindenkivel, aki át van hatva attól a gondolattól, hogy Európának erkölcsi, szellemi, politikai és társadalmi megújodása az Atlantic Charter szellemében szükséges; mindenkivel, aki elég őszinte önmagával és korával szemben, hogy opportunizmustól, önző konzerválástól, hangos demagógiától mentesen hittel és odaadással, félelem és gyűlölet nélkül, önzetlenül és alázattal szolgálja az emberiség minden népet átfogó és felemelő ügyét: a tisztességes demokráciát.

Washington, 1942 július 17.

